

פורום קפה שפירא
להשבת ההיגיון והציונות לשיח

19.6.2022

לכבוד משרד המשפטים | משרד הפנים

אגף יעוץ וחקיקה

נכבדיי,

הנדון: התנגדות ל תיקון מספר 19 לחוק למניעת אלימות במשפחה (הוראת שעה)
פיקוח טכנולוגי להבטחת קיומו של צו הגנה- התשפ"ב 2022

רקע:

החוק למניעת אלימות במשפחה יצר מלכתחילה מצב עניינים פגום שמפר את השוויון בפני החוק: תחת שתפסל ותישלל כל פעולה אלימה באשר היא, החוק למניעת אלימות במשפחה מייצר היררכיה על פי מפתח מגדרי ומעמדי, בין הזכאים להגנה מלאה מצד המדינה כנגד כל סוג של אלימות, ממשית או מטאפורית - לבין אלו שניתן להתפשר על ביטחונם האישי, ועל זכותם לכבודם, חירותם וביטחונם (למשל, כשמדובר באלימות "מחוץ למשפחה").

1. מרגע שספר החוקים יצר היררכיה בחשיבותם של קורבנות, וכשברור לכל שמדובר בהעדפה מגדרית, ממילא הוא ממשיך לייצר עוד ועוד סטיות מהנורמה המקובלת והסבירה – שאומרת שאלימות בכלל היא התופעה שאליה צריך המחוקק לתת את הדעת -ולא אלימות סלקטיבית על פי מפתח היררכי כלשהו.

2. כך נולדה, לצערנו, גם הצעת החוק הדרקונית הזו – "צו הגנה באמצעות פיקוח טכנולוגי. פיקוח טכנולוגי האמור מבוסס על טכנולוגיית GPS ומאפשר ניטור רציף ובזמן אמת אחר מקום הימצאותו של המפוקח, התראה והקפצת כוח במקרים המתאימים, והכל על מנת למנוע פגיעה בבן המשפחה המוגן בצו." – המכוונת באופן סלקטיבי, מרושע ונקמני – בעיקר בגברים, בעלים ואבות.

3. משפחה היא יחידה שבה שני בוגרים נושאים יחד את מרבית המטלות של עול החיים. מטבע הדברים המשפחה מהווה סיר לחץ המנקז לתוכו את סך כל הרגשות – החיוביים והשליליים – בעוצמתם המרבית. שני הבוגרים אחראים במידה שווה על אופי היחסים – טובים, רעים או נוראיים. מערכות יחסים במשפחה, מעצם אופייה, הן מערכות מתמשכות על פני זמן (להבדיל

פורום קפה שפירא
להשבת ההיגיון והציונות לשיח

מאלימות שהתלקחה ביו זרים, בריב על חניה). **לכן כמעט לעולם לא ניתן לברר מיהו התוקפן ומי הנתקף**, על אחת כמה וכמה – **לא ניתן להעניש מראש צד אחד של מערכת יחסים עכורה**, על פי מגדרו.

זאת כאשר לא יעלה על הדעת להפר כך את זכויות האדם של פעילי ארגון טרור לאומני – שמטרתם האלימה מגולמת בעצם חברותם בארגון – כל עוד לא ביצעו את הפשע.

4. נכתב כי: "כלי כזה נדרש במיוחד במצבים בהם **מסוכנותו** של בן המשפחה שכלפיו ניתן צו ההגנה היא גבוהה", וש"הצורך בהגנה כאמור, עולה, בין השאר, ביחס לאסירים משוחררים אשר חלקם מסיימים לרצות את מאסרם מבלי שמסוכנותם כלפי בן משפחתם פחתה". עולה מכאן ענישה כפולה ומכופלת – כלפי אדם שאו שריצה כבר את עונשו, או שנקבעה "מסוכנותו", לאחר שכבר ממילא הורחק מביתו והפרת צו ההרחקה כבר גורר עונשים בחוקים קיימים. אין תקדים לכך שאדם יענש טרם ביצע עבירה, על סמך "מסוכנות" שאינה גוררת כליאה, או – שלאחר שריצה את מאסרו, וגם הורחק מביתו – ואם הפר את הצו גם נענש בגין בזיון בית משפט – וגם נאזק והופרה פרטיותו, על לא עוול בכפו. עולה מפה עקרון מסוכן, על פיו המדינה יכולה להטיל כמה עונשים על עבירה אחת, או לפגוע בחירותו של אדם, שהיא עונש לכל דבר ועניין, על סמך למסוכנות.

5. השופט עוזי פוגלמן, בפסילתו את תיקון 4 לחוק המסתננים העוסק בהגבלת תנועתם של גנבי גבול, נימק את פסילת החוק בקביעה: "אין לך כמעט זכות שאינה נפגעת כתוצאה ממנה. היא שוללת את הזכות לחירות ופוגעת בזכות לכבוד; היא גורעת מן הזכות לפרטיות, מאיינת את היכולת לנהל חיי משפחה ומגבילה את האוטונומיה של הפרט במובנה הבסיסי ביותר".

6. הגדרת אדם כ"מסוכן" היא השערה בלבד לגבי התנהלותו העתידית, ללא הוכחת פשיעה, ולכן איננה יכולה להצדיק פגיעה בכל זכויותיו.

7. ולו בשל כך, העקרון, שעל המדינה להתערב ביחסים עכורים בין בני זוג טרם הוכח שצד אחד מתכוון להפעיל אלימות, על ידי צעדי מנע דרקוניים המכוונים כנגד "החשוד המיידני" - הוא הגבר – הוא רעיון אנטי-דמוקרטי, המנוגד לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. הוא חוק מפלה, ששולל שוויון בפני החוק. ומניעו אכזריים, מרושעים ונקמניים.

8. חוק כזה, עיקרו הגבלת חופש ופרטיות לשם מניעה, טרם בוצעה עבירה מיישם את העיקרון הפשיסטי – על פיו אדם **אשם עד שהוכחה חפותו**, על סמך זהותו המגדרית ובניגוד לעקרון חזקת החפות – שהיא מיסודות הדמוקרטיה.

פורום קפה שפירא
להשבת ההיגיון והציונות לשיח

9. לא יעלה על הדעת שיוצע חוק כזה המפלה, פוטנציאלית וקולקטיבית, כנגד אוכלוסייה המהווה את מחצית מאזרחי ישראל שומרי החוק, משלמי המיסים, הנושאים בעול השירות הצבאי, בהגנה על נשים וילדים.

10. **בבואנו למנוע אלימות – אל לנו להשתמש במנגנונים האלימים של המדינה** – שימוש באמצעי מעקב כאלו הם בבחינת אלימות ממסדית לא מידתית כנגד הפרט, טרם הועמד לדין בגין עבירה המצדיקה עונש כזה. **אלימות ממסדית מעלה את מפלס האלימות**, לא מפחיתה אותו!

11. ולאחר כל זאת יאמר – **שהאמצעים הדרקוניים הללו מביסים את מטרותם-הם**: לא רק שלא ימנעו אלימות במשפחה אלא דווקא יעצימו מאד את המתחים הקיימים ממילא, את החשדנות ההדדית במלחמת המינים, את תחושות חוסר המוצא של אותם גברים שילכדו בתוך המנגנונים האלימים של המדינה ויביאו ליותר אלימות, שחלקה תופנה כנגד נשים – שעליהם מבקש החוק להגן.

12. השופט עוזי פוגלמן, שפסל את תיקון מס' 4 לחוק למניעת הסתננות שעיקרו הרחקת גנבי גבול לא חוקיים למתקן "חולות" בתנאי מתקן פתוח שמאפשר מעקב ופיקוח על תנועתם של מסתננים לא חוקיים, נימק את החלטת הפסילה בכך ש: "החזקה במשמורת גובה מחיר כבד מן המוחזק"..."אין לך כמעט זכות שאינה נפגעת כתוצאה ממנה. היא שוללת את הזכות לחירות ופוגעת בזכות לכבוד; היא גורעת מן הזכות לפרטיות, מאיינת את היכולת לנהל חיי משפחה ומגבילה את האוטונומיה של הפרט במובנה הבסיסי ביותר." כך גם פיקוח על אדם חף מפשע טרם הוכחה "מסוכנותו": אין לך כמעט זכות שאינה נפגעת כתוצאה ממנה.

לסיכום

חוק להענשת אוכלוסייה "למניעת" עבירה שטרם הוכח שתבצע, הוא חוק מפלה מגדרית ומנוגד לעקרון השוויון על פי החוק, אין לו מקום בדמוקרטיה שבבסיסה עקרון חזקת החפות, הוא מביס את מטרותו-הוא, ומוטב היה שההצעה שלא היתה באה כלל אל אויר העולם.

בברכה,

דלית לאוב-סוטר

יו"ר פורום קפה שפירא